

Budapest

József-körut 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:
 Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . 12 korona.
 Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy
 részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti*
Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koro-
 nára vannak biztosítva.

A »Kírtás« ezimű jótékonyági
 egyesület alapszabályait a nagym.
 magyar királyi Belügyminiszterium
 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.
 Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeli Barthos Andor* m. k. keres-
 kedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereelő
Vécsey Frigyes máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egye-
 sületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:
    - a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
    - b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.
  2. A második évtől kezdve a tag nejének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzási segély fizetetik ki. Maga a tag, nejének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.
  3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzási segélybe annak idején betudatik.
  4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsege által díjtalanul képviseltetik.
  5. Az egyesület »Kírtás« ezimű hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.
- Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Egyesületünk tagjainak száma. Amint ezt már lapunk legutóbbi számában jeleztük, egyesületünk tagjait negyedévenként tájékoztatni fogjuk arról, hogy az egyesületi tagok mily mértékben csökkennek vagy szaporodnak. Ezen tájékoztatásoknál már most figyelmeztetni kívánjuk tagjainkat azon körülményre, hogy szóban forgó kimutatások szerkesztésénél csakis azon tagokat vesszük fel, kik a meghatározott időben, jelen közlésünknel tehát 1902. évi április hóban, illetve 1902. évi szeptember hó 1-ig illetékeiket *tényleg* befizették, hátralékban tehát nem voltak. Nem vettük fel azokat, kik egy vagy más okból egy-két, esetleg több havi illetékeikkel hátralékban voltak, mert nem tudhatjuk, hogy ezek hátralékaikat befizetik-e vagy nem. Tagjainknak tényleges száma tehát az alább számszerűleg kitüntetett mennyiségnél mindenesetre nagyobb, mert előreláthatólag lesznek sokan az eddig hátra-

lékos tagok között, kik hátralékaikat be fogják fizetni. Ezeket előrebocsájtva, az alábbi kimutatásban közöljük tagjaink számát:

1902. évi május hó 1-én volt alapító tag	1388
A és B csoportbeli tag	518
Vagyis összesen	1906 tag.
1902 évi szeptember hó 1-éig elhalt és kimaradt	57
Vagyis maradt	1849 tag.
Belépett azonban ezen idő alatt	182 új tag
Fizető tagjaink számának összege tehát ...	2031 tag.

Amint azonban ezt már fentebb is jeleztük, egyesületi tagjaink száma ennél nagyobb, mert hátralékos tagjaink közül — amint ezt óról-óra tapasztaljuk is — előreláthatólag sokan meg fogják fizetni hátralékukat.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 36. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 36.550 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 36. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 16.516 korona 66 fillér

Az ősz.

Még égetnek a napsugarak, akár csak a nyár kellő közepén és az üde tiszta levegőt reggelenként nem szövi be borongó fátyollal a köd; de az idegenszerű illat, melyet a könnyű szellő szárnyaira kapva szerte-szét hord, a tömegesen hulló falevelek, az erdő bús némasága mind azt hirdetik, hogy a természet befejezte nagy munkáját és a pihe-
nésre készül.

Egyre szürkébbé válik minden körülöt-
tünk. A kopár tarlókon egy árván visszamaradt kalász szomoruan bölintgat felénk és virágtalan utunkban a zörgő haraszt egyhangúsága kísér mindenüvé.

A madarak is hangtalanul szelik át a levegőt, sietős gondjuk, a nagy utra való készülődés, meg nem engedi nekik, hogy a gyorsan leszálló esze előtt a sárguló lombokon csicseregve megpihenjenek.

Mindenki el van telve a jövő gondjaitól.

Még a gondatlan veréb is nagy csapatokba verődve buvja a tarlókat; hogy a letördelt és elhullajtott kalászokon felhizlalja magát, nehogy a tél sivár hidege erőt vegyen rajta, mikor a kopár fagyos föld nem nyújthat neki semmit és csak a házak közelében az emberek jószívűségén élösködik.

Sok emberre hasonló sors vár, a ki az élet tavaszán nem vetett, kinek a nyár nem érlelt gyümölcsöt, melyet őszi összegyűjtve eltehetne, hogy életének alkonyát, a telet, csendes megnyugvással eltölthetné. Ilyenekben megnyilvánul a veréb könnyelműsége és gondtalansága, melyet csakhamar a kétségbeesés szomorúsága szokott felváltani, ha a korhoz tapadt tehetetlenség erőt vesz rajtuk.

Ki hogy vet, úgy arat. Ez a régi igazság lépten-nyomon figyelmeztetően felhangzik egy-egy átvirrasztott éjszakán, melyet hol munkában, hol tobzódásban töltenek el az emberek. Mig annak áldást terem a hozzákötött verejték, ennek ébredése az önmagán

esetleg másokon is elkövetett bűn tudatának szégyenét hozza magával. És ilyformán az élet nehézségeivel küzdők panaszának kuforrása nagyjából az emberek könnyüvérségében rejlik. Pedig józan komolyság, cél-tudatos takarékoság mellett még a legsilányabban fizető munkakörben is megtalálhatná kiki legalább azt, hogy nemcsak saját magának, de családjának megélhetését is biztosíthatná és még a bekövetkező válságos idők sem találnák készületlenül.

A kezdeményezés hiánya azonban, de méginkább a némi rosszakarattal párosult közönyösség a legüdvösebb intézményeket is csak nagynehezen engedi meggyökerezni. A nagy, általános érdekek felismerése és istápolása nálunk még nagyon gyenge lábon áll; az egyesek érdekeit pedig a lemondást nem ismerő önzés mindenütt háttérbe szorítja.

Igy van ez egyesületünk gyarapodásával is. Nagy fáradsággal és kitartó munkával elértük azt a pontot, hogy fenállásunkat minden körülmények között biztosítva láthatjuk magunk előtt; de a tagok törekvése ezzel ugylátszik — meg is szűnt és alig gondolkodnak arra, hogy elvtársak gyarapítása által mind nagyobb ellenszolgáltatmányokat biztosítsanak maguknak.

Mi nem követhetjük a tagok szerzésénél azt az eljárást, melyet más hasonló, de nyereszkedésre alapított társaságok gyakorolnak, mert ezáltal tulságos mértékben igénybe vevők az egyesület vagyonát, a nélkül, hogy abból a tagokra számottevő haszon háramolnék. A kölcsönösség elve alapján azonban ismételtén kérjük tagjainkat, hogy saját érdeküknek szem előtt tartása mellett, mindegyik saját körében igyekezzen egyesületünk gyarapodásán működni, és nekünk megadni a módot arra, hogy a mostani befizetések mellett a már tervben előttünk fekvő újabb előnyöket tagjainknak tényleg meg is adhassuk.

Nemrég szétküldött belépési iveinkből alig jött egy-kettő vissza; már pedig kevés fáradságba kerülne egy-egy új tag szerzése bárkinek is, ha csak kissé buzgólkodnék mellette. A különféle életviszonyok közt élő emberek sorában mindig és mindenütt akad egy, a kinek egyesületünkre szüksége lehet és sokaknak belépését csak az gátolja, hogy nem ismernek minket. Az ország minden részében vannak tagjaink; de még külföldiek is felkeresnek minket, tehát semmi akadályba nem ütközik az általunk képviselt eszmének szélesebb körökben való terjesztése a nélkül, hogy erre külön költségeznénk.

A meglevő viszonyok mellett, de főleg

azért, mert adminisztratív kiadásainkat is a lehető legszűkebb korlátok közé szorítottuk, többet nyújthatunk, mint bármely hasonló intézmény és azt a tagok szaporodásával még fokozhatjuk.

Az egyesületi lap már maga is nagy előny, mert a tagok érintkezését és összetartozandóságát nagyban elősegíti, a mellett tanulságos és ismeretterjesztő tartalma meglehetősen pótolja a vidéken hiányzó napilapokat is annál, a ki azok költségeit nem bírja és szívesen vesszük, ha tagjaink érdeklődésükkel felkeresik szerkesztőségünket.

Ez alkalommal arra is figyelmeztetjük tagjainkat, hogy egyesületünkbe olyanok is beléphetnek, a kik a többi kedvezmények mellőzésével egyedül a balesetbiztosítást kívánják, a mit havi egy korona befizetése mellett esz-közlünk, beleértve lapunk előfizetési díját is.

Egyszóvaltág tere nyílik mindenki működésének, ha szíven viseli egyesületünk érdekeit, melyek az ő saját előnyeivel szoros összefüggésben vannak.

Dolgozzunk kezet fogva egymással, vessük el a magot, míg nem mulik annak ideje; serkentsünk másokat is munkára, nehogy életünk alkonyán segítség nélkül, tanácstalanul álljunk a bekövetkező szükséggel szemben.

T. V.

Közlemények kertmivelés és mezőgazdaságról*)

Mühle Vilmostól Temesvárott.

I.

A szemzés vagy oltás.

A legjobb nemesítő módszer a szemzés, vagyis a nemes szemek beoltása vadonczokba. Nemesítésre legjobb alanyok mindenkor a vadfajok (vadonczok), mivel ezek a fáknak tartós gyökereket és gyökértőkéket adnak, melyeken a nemesített fa a legbiztosabban terem.

A nemesítés (szemzés) június elejétől július közepéig hajtószemre és július egész szeptember végéig alvószemre történik; a legjobb módszer az alvó szemre való nemesítés.

Június vagy július hóban kezdendő a vadonczok kitisztítása. A vadonczokat a szemzés előtt legalább 2—3 héttel előbb meg kell tisztítani, viz-

*) A mai czikkel a praktikus és luxus-kertmivelés, valamint a mezőgazdaságra vonatkozó különböző közhasznú utmutatásokat és fejtegetéseket tartalmazó cikksorozatot kezdünk meg. A cikkek szerzője a legmegbízhatóbb s legjelesebb mű- és kereskedelmi kertész hazánkban, tenyésztői a kertészet minden ágára kiterjednek, s a legelső külföldi kertészekkel is kiállják a versenyt. Hazafiatlanságot követ el ma már az aki külföldről szerzi be kertészeti szükségleteit, mert Mühle Vilmosnál mindent olcsóbban és jobb minőségben lehet beszerezni.

A szerkesztőség.

szanyesni és a szemzésre előkészíteni, mivel a nyéses stb. által egy 8—12 napi nedvpangás áll be. A nemesítő galyak végeit szintén 10—14 nappal előbb kell levágni, hogy a nemesítő szemek a galyakon teljesen kifejlődjenek. Szemzés alkalmával legjobb a galy közepén álló szemeket kiválasztani, mivel a felső és alsó szemek a galyon nem oly jók. Az olytógalyak csak egészséges, erős hajtású anyatorzsról vágandók, még pedig legjobb korán reggel, mikor még minden friss. A galyak a levelek azonnali lenyese után vízbe vagy nedves mohába rakva árnyékos, hűvös helyre teendők.

A nemesítést csak az alanyak sima, tiszta és mindenkor észak vagy keletre eső helyén eszközöljük, hogy a nap ne tühessen annyira a nemesített helyére. Fődolog: éles kés, sima vágás és jó sűrű kötés kötőzháncscsal, úgy, hogy csak a szem álljon szabadon és minden seb jól bekötöztessék, hogy levegő és eső ne érhesse.

Közönséges szemzésnél $\top$ vágást csinálunk, de ha a galyak erősek, hogy nagy szemek lesznek kívágva, akkor egy $+$ vágást csinálunk; utóbbit azonban különösen jól kell bekötni, hogy a leoldott héj mindig jól be legyen kötve.

4—6 hét után, ha észreveszszük, hogy a fa héja a kötés között kinő, egy második lazább kötést alkalmazunk. Ha a szem nem nőtt hozzá, úgy egy második utónemesítést csinálunk, de az új szem mindig az első alatt oltandó be. Alvószemeket nemesített szemzések jövő ősziig változatlanul maradnak, a midőn a kötés eltávolítandó és a vadoncok a nemes szem fölött néhány centiméterrel visszanyesendők.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Mulatság. A nőtisztviselők országos egyesülete, fennállásának ötödik évfordulóját ünneplendő, 1902 szeptember hó 20-án este 9 órakor a vidadó összes termeiben saját alapjának javára *Szoyer Ilonka* urhölgy a m. kir. opera tagja, *Varsányi Irén* urhölgy a vigszínház tagja, *Raskó Géza* ur a népszínház tagja és *Kemény Rezső* ur hegedűművész szives közreműködésével *estélyt* rendez, melyre a tagtársakat családjaikkal együtt meghívja. Jegyek Méry Béla zeneműkereskedésben (Andrássy-út 12) és az egyesület helyiségeiben (Nádor-u. 17 I. em.) kaphatók.

A talaj javítása termékeny földdel. A gazdák figyelmét ujabban egy valószínűleg nem kis fontosságú dolog költi fel. Hellriegel tanár felfedezte, hogy némely szegény talajon, melyen a pillangósok csak nyomorultan tengődnek, azonnal buja fejlődés mutatkozik, ha a földeken 6—10 mm. termékeny földet szétszórnak. Ez a felfedezés nevezetes haladást mert ezen az alapon további vizsgálatokat lehet tenni a talajkeverés eddig sok esetben ki nem fűrésztett hatása, a talajkimerültség, talaj-fáradtság stb. tekintetében, mely kérdések a gazdákat szerfölött érdeklik.

Liptó vármegyei babonák. A népek közmondásai sokszor érdekesek és legtöbbször találók is. Az etnográfusnak mind valóságos: tükör, melyben a nép lelkét látja. Megösméri belőle a nép gondolkodását, szive belsejét és felfogás módját. A nép

naiv, s minden után, s mi neki ismeretlen, valami félelemmel vegyes kíváncsisággal érdeklődik. Megfigyeli a természet s az emberi működés jelenségeit, s abban titkosat, misztikusát látva, magyarázgatni próbálja. De a mit nem tud megmagyarázni (s ilyen sok van!) afelől babonát költ. Ezek a babonás hiedelmek s a babonás szokások ott élnek a nép közt. Ezek a babonás hiedelmek s a babonás szokások ott élnek a nép közt, hosszú időközön által. S a szerint vesznek ki, a mint az iskola a népet neveli s világoztatja értelmét. Még ma is tömérdek nálunk is a habonás mondás és szokás. Az Etnográfia czimű folyóirat legutóbbi számában Istvánffy Gyula igen érdekes népbabonákról szól, melyek a lipótmegyei tót nép között élnek. Ebből a gyűjteményből ime egy kis mutató: A ki nagypénteken napfölkelte előtt megmosakodik, egész éven át fürge lesz. A mely helyen karácsonykor köd van, ott a következő évben sok beteg lesz. Ha békát látsz, fogd be a szádat, hogy fogaidat meg ne olvassa, mert akkor mind kihull. A ki a temető felé haladva fekete kutyát vagy macskát lát a temetőbe futni, az nem él soká, mert lelkét a kutya vagy macska a temetőbe viszi. A ki törpéről álmodik, annak 20 évig tartó szerencséje lesz. Ha valamely ajtóra denevér van szögezve, azon tolvaj be nem mehet. Ha május elsején délben koldus megy a házhoz kéregetni, egész évre szerencsét hoz. Kiesett fogát senkise hordja magánál, mert ez szerencsétlenséget okoz. Ha napfölkelte előtt, vagy naplenyugta után nagyon piros az égbolt, háborúnak az előjele. A ki holdtöltekor pénzt olvas, egész hónapban azt fogja csinálni. Az első fecskét ha meglátod, fujj háromszor a markodba s szerencsét hoz. A mely házra fecske fészket rakott, az soha sem fog leégni. A csürt, melyre kuvik szállott, tűz hamvasztja el. A mely házban tojás-héjat dobnak a tűzbe, ott czivakodni fognak. A ki meghalt bátyjával álmodik, pénzt fog találni. Két ember, ha egyszerre ugyanazt a szót ejti ki, egyiket a kettő közül megcsalják. Ajtó, ha magától kinyílik, vendég érkezését jelenti. A kinek nyelvén kiütés van, arról bizton rosszat beszélnek. Döglött állatot áss a gyümölcsfa alá, akkor sok gyümölcs lesz a fán. Ha hamvazó szerdán hó esik, sok hernyó lesz a káposztán. Ha nyáron nagyon sok a szunyog, rossz aratást várhatni.

A hol csigával fizetnek. Nagy lehet a becsülete a csigának Afrikában, mert ott némely vidéken a derék hüllő egy fajtajának — pénzül használják a házát. Ez a csiga a Cauri-Cyprea moneta — a porcellán-csigák familiájából való, majdnem minden tengerben otthonos, de legnagyobb mennyiségben Kelet-Indiától délnyugatra, a Malediveken halászzsák. Pryard szerint hónaponként kétszer: holdtöltekor és ujhold alkalmával fogják őket. Ez főleg annak tulajdonítható, hogy a tenger mélyében tartózkodó állatokat ilyenkor veti ki a dagály s így könnyebben gyűjthetők, mint máskor. Ez a kis csiga oly óriási mennyiségben fordul elő, hogy gyakran egy halászat alkalmával 30—40 hajó is megrakodhatik zsákmány-

nyal. Bengáliában hajdan a fejedelmek külön tárházakat építettek a Cauri számára, mely kincseik egy része volt. Cambodzsában a szebb és nagyobb példányokat ma is aranyba-ezüstbe foglalva, ékszerű viselik. A Cauri használata már nagyon régi. Több arab utazó, továbbá a Fu-Hien és Hiuen-Csang kínai utazók, kik 399—414-ig, illetőleg a hetedik században utaztak be Indiát, már szintén, mint különös dolgot említik, hogy az ottani népek a Caurit pénzülnél használják. A caurikereskedés szintén az angolok kezében van. A Maledívekről a halászok maguk Ceylon szigetére szállítják, honnan az angol hajók egyenesen Londonba viszik. Londonból azután Afrika keleti és nyugati partvidékeire kerülnek. Bengáliában 1540 darab cauri 60 krajczárt ér; Siamban már 24.000 darab tesz hasonló értéket. Afrikában: az Aranyparton, Beninben, Senegambiában és Nigritiában értéke megnagyobbodik, ott már csak 122 darabot adnak 60 krajczárért, tehát egy darab körülbelül félkrajczárt ér. Nagyobb fizetéseknel fölfülvé vagy bizonyos meghatározott mennyiségben, zsákokba varrva használják. Ezelőtt a cauri a rabszolgakereskedésben is nagy szerepet játszott, mert a feketéket rendszeren Caurival fizették Afrikában. Hajdan Észak-Amerika bennszülött indiánusai is használták Caurihoz hasonló pénzt, melyet wampum-nak neveztek. A wampum-ot a — Mya arenaria — héjának kékesbe játszó részeiből metszették, s egyszersmind ékszerűen használták.

Az eszes Sámuel. Az eszes Sámuel, a kit a teljes nevén Riley Sámuelnek hívnak, Nebraszka állam egy kis községében lakik és mert egy amerikánusnak egy mesterség nem elegendő: szatócs és postamester egy személyben. A szatócsadja a főjövédelmet, a hivatal az ötven dollár hónapi fizetésen fölül a tekintélyt. Riley Sámuelnek tehát volt boltja, fizetése és tekintélye. A városka, a melynek az eszes Sámuel volt a postamestere, vajmi csekély mértékben emelte az amerikai posta forgalmát. Ott az emberek nem igen leveleznek, a minek a jó Sámuel egész szívből örült mindaddig, a míg egy hivatalos levelet nem kapott. A hivatalos levél nem volt kellemes levél, mert azt irták benne, hogy — bajban a tekintély. A Sámuel ur postáján csekély az elevenség, a jövédlem nem fedezi a költséget, már pedig Amerikában minden üzlet, a posta is üzlet, ha tehát nem fizeti ki magát, becsukják a boltot. Ráfizetni nem hajlandók a Sámuel ur postájára. Sámuel ur megcsóválta a fejét, elszitt egy pipa dohányt, azután mosolygott egyet a bajusza alatt és végül sürgős levelet irt Omahába, a postaigazgatósághoz: küldjenek azonnal kétszázötven dollár áru levélbélyeget, mert kell, sok fogy, tehát sok kell. A mint aztán a temérdek bélyeg megérkezett. Riley Sámuel bekoczogott Omahába és kétszázötven dollár áru portékát vásárolt a boltjába.

— Kézpénzem most nincs, — mondotta a nagykereskedőnek, — tehát vagy hitelbe adja, vagy pedig fizetek — postabélyeggel.

A nagykereskedőnek a bélyeg pénzt ér és így, bár tilalmas a dolog, mégis inkább a bélyeget kérte, mint a váltót. Sámuel ur pedig hazament és egy hét múlva — megint kétszázötven dollár ára bélyeget rendelt — s megint vásárolt egy csomó portékát. Mikor a harmadik héten újból bélyeget rendelt, nemcsak ezt küldte el neki a postaigazgatóság, hanem egy értesítést is, hogy — tekintettel a föllendült forgalomra, a hivatalát harmadosztályuból másodosztályúvá léptették elő, a fizetését pedig ötven

dollárról száz dollárra emelték föl. Ki tudja: az eszes Sámuel talán elsőosztályú postamester is lesz, ha egyszer oda nem téved a falujába a postainspektor. Az inspektor azonban ment, látott és — tíz nap múlva a nagy forgalmu postát — bezárták. Az eszes Sámuel elveszítette a hivatalát, a fizetését, de a szatócsboltja megmaradt és mióta a turpissága kiderült, nagyobb a tekintélye, mint valaha. A honfitársai respektálják az eszét, ha nincs is hozzá hivatala.

Forró folyó. Russel tanár, a kit az amerikai kormány a kis Antillákra küldött, igen érdekes jelenséget figyelt meg St.-Vinczent szigetén. A Soufriere-vulkán közelében, a melynek kitörése nemrég szintén nagy pusztítást okozott, van a Wallibu-folyó völgye. A folyó vize forrni látszott s ezer meg ezer helyen gőzölgő viz tört elő a földből. A tudós megvizsgálta a jelenség okát. Az egész völgy tizenöt-husz méternyi magasságban izzó lávával volt borítva, a mely elzárta a víz útját. A mint a víz igyekezett áthatolni az akadályon, forrni kezdett és gőzzé változott. Különösen ha eső esett, az egész vidéket oly sűrű vizgőz borította, hogy nem lehetett, egy lépés távolságra sem látni. A hatalmas gőzfelhők ilyenkor több ezer lábnyira emelkedtek a levegőbe és sístergésük messzire elhallatszott. Saint-Pierre közelében is megfigyeltek hasonló jelenséget.

A sors játéka. Berlinben sajtóságos körülmények között találkozott egy anya a fiával. Az anya egy javakorabeli hölgy, aki a pénzéből él, apróhirdetés útján keresett férjet. Névtelenül nagyon sokan jelentkeztek, akik hajlandók voltak az »impozáns termetű« hölgygel megismerkedni. Az impozáns termetű hölgy egy vidéki ajánlkozót szemelt ki, akivel a Friedrichstrasse egyik közuti vasuti állomásán kellett találkoznia. A hölgy gyöngyvirágot, a férfi vörös rózsát visel, ezt is megbeszéltek levélben. A kellő időben az özvegy türelmetlenül várakozott. Hát le is szállt végre a vasuti kocsirol egy vörös-rózsás ur, de az bizony a fia volt. Más vörös-rózsás ur nem jött, tehát a tévedés ki volt zárva. A berlini lap, amelyben ezt a kis esetet olvassuk, megjegyzi, hogy a találkozás meglehetősen »kinos« volt.

Bölcs Salamon palotája. Sellin dr., a bécsi egyetem teológiai profeszora Palesztinába utazott, hogy ott tudományos kutatásokat folytasson. A kutatás nagy eredménnyel járt. A professzor Jeruzsálem falai körül folytatott ásatásai közben ráakadt Salamon király egykori palotájának maradványaira. Megtalálta az elomlott, eltemetett egykori hatalmas várkastély főkapujának megmaradt romjait is. Sellin professzor igen nagy gonddal folytatja az ásatást, mert a mire ráakadt, a maga nevében páratlan érdekességü. Ő bukkant nyomára ezzel a fölfedezéssel először egy olyan régi zsidó királyi kastélynak, a milyenről a biblia sűrűn tesz említést. A mit talált, elegendő ahhoz, hogy belőle a rég elpusztult palota egész egykori alaprajzát meg lehessen konstruálni. Kiástak ezenkívül még egész csomó régi zsidó siremléket és egy hatalmas sziklából faragott oltárt. Egyáltalában az ásatás nagyon eredményes volt és tömördek anyagot hozott fölszínre, a melyek világot vetnek még a zsidóság előtti kor kulturájára is.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A varázsgyűrű.

(Regény.)

— Sz. E. után T. V. — (Folyt.)

Hogy azután az eredmény mennyire elégitette őt ki, nem lehet tudni, mert a szegény nő csak rövid ideig örülhetett házas életének, csakis addig, míg hivatását betöltve életet adott a Nevilles-ek örökösének, azután elsovadt és meghalt.

Öt évvel később Neville Richárd, kinek szervezetét az Indiában való hosszas tartózkodás nagyon megrongálta, maga is a sirba követte hitvesét és így a kis Neville Ferencz árván maradt.

Azt lehetett volna várni, hogy az özvegyen maradt férfiúnak eszébe jut majd kitagadott nővére, a kiben az árva a legilletékesebb ápolóját találja; de Neville Richárd makacsul ragaszkodott hagyományos családi büszkeségéhez és végrendeletében a legszabatosabban intézkedett, hogy a családi érintkezés azután se létesüljön. Végrendeletében legpontosabban megjelölte az irányt, melyet a kis Ferencz nevelésében követni kívánt a legzsengőbb kortól annak nagykorúságáig; megszabta, meddig legyen a gyám gondjaira bízva, meddig járjon nyilvános iskolákba, az egyetemre, végül pedig elrendelte, hogy a nagykorúságot megelőző két esztendő utazással kell eltöltenie megfelelő kísérő mellett, hogy tapasztalokat gyűjtve megismerje az embereket, mert akkor azután nyilvános pályáján sokkal több eredményt fog majd felmutathatni, a mint az oly nagy vagyon tulajdonosától és oly előkelő család tagjától várható. Végrendeletének végrehajtójául és örökösének gyámjául St. Ives lordot és mr. Marchmondot egy Lincoln ügyvédet jelölte ki.

Neville Ferencz tehát így töltötte gyermekéveit, midőn pedig nagykorúságához már közel volt, az atyja által előírt utazásra fordította kiskorúságának erre megszabott idejét St. Ives lord által kiválasztott utitárs, Ferres Gaston nevű huszonhat éves fiatal ember kíséretében. Történetünk további részét, hősünk reánk marad naplója képezi.

Neville Ferencz naplójának feljegyzésre méltó első fejezete az utazás két utolsó hónapjától veszi kezdetét, midőn Görögországot bejárván, Kis-Ázsia tengerpartjaira ért egy új barátjával, kivel bolyongásai közben megismerkedett.

I.

Átolvasva mindazt, a mit mostanáig naplómba írtam, •l vagyok keseredve annak ürességén és a helyett, hogy tapasztalataimat visszatükrözve érdekemet felköltené, inkább bántó hatással van reám. Utazásom legérdekesebb eseményeit is, a mint most magam előtt leírva látom, nagyon unalmasnak találom és sajnálattal kell beismernem, hogy az én naplóm sem különb, mint bármely más unalmas utleírás. Az is igaz, hogy az én utazásaim sem szolgáltattak több érdekességet, mint bármely más ember utazásai. . . .

Végre azonban én is irhatok egy kizárólagosan egyéni tapasztalatról, még pedig olyanról, melybe az eddigi munkámtól eltérőleg teljesen belemélyed-

hetek. Attól félek, hogy egész életemen át nem leszek más, mint rajongó ábrándozó. Egyformán el tudok álmodozni a titokzatos múlt és az ismeretlen jövő felett, míg a jelen úgy elsiklik előlem, hogy alig vagyok képes a legkisebb tevékenységet is kifejtteni. Nem tudok az étellel szembeszállani úgy mint például Gaston. Ő mindig az marad, a mi; soha sem álmodozik; igazi tipikus megtestesülése a mi századunknak. Minden iránt csak érdeklődéssel viseltetik és a régmúlt idők ereklyéinek szemlélésénél sem téveszti szem elől a jelent. Vajjon irigylésre méltó lelkiállapot-e ez, vagy nem? Inkább azt hiszem, hogy igen, mert magamat ismerve, elégedetlen vagyok önmagammal. Mióta a klasszikus földön bolyongok, szinte elfelejtettem, hogy a modern Anglia polgára vagyok, oly élénken megelevenedik előttem az ókori világ és a mostani csaknem egészen elmosódott emlékezetemből. Az ókori mythológiának még legképtelenebb legendái is valószínűknek tűnnek fel előttem és ép oly komoly érdeklődéssel viseltetem az istenek és hősök meséi iránt, mintha még most létező élő lények lennének. Ez a sajátságos egészségtelen lelkiállapot idézte elő néhány nap előtt azt a különös szomorú dolgot, melyet lehetetlen elfelejtenem.

Hosszu és fárasztó barangolás után Kis-Ázsia tengerpartján megpihentünk, Danwerst a yachtnak fedelzetén hagytuk, melyen odautaztunk, és meghagytuk neki, hogy körülbelül husz mértfölddel lejjebb várjon minket a part egy bizonyos pontján.

Társaságunk kivülem Gastonból, inasom Lajosból és a yachtnak egy matrózából állott. A kirándulásra vonatkozó nézeteink teljesen megegyeztek, kivéve, hogy én még behatóbban szerettem volna megismerkedni Krózus lydusi király egykori birodalmával. Sajnos, nem volt ott semmi különös látni vagy felfedezni való. Még a vidék is magába véve érdektelen volt és ha más nevet viselne, akkor bátran rá lehetne mondani, hogy felette unalmas. Nagy képzelő tehetségem mellett azonban egész nap nem voltam képes egyébről beszélni, mint az ókor klasszikus legendáiról. Midőn végre este felé a kitűzött helyre értünk, a yachtnak még sehol semmi nyoma nem volt, úgy hogy elhatároztuk, miszerint beljebb megyünk, hol azután meghalás végett letelepedhetünk. Helyzetünk meglehetősen kényelmetlen volt, én azonban el voltam ragadtatva és késő éjszakáig fárasztottam Gastont beszédeimmel. Emlekszem, hogy Gygesnek, Kaudaules király szép testőrének kalandos történetére is rátértünk.

— Képzeld el Gaston, — mondtam — ha olyan varázsgyűrű birtokába jutnál, minőt a lydiai pásztor kapott ajándékba, mit csinálnál vele?

— Elküldeném a Brit-muzeumnak — morgogta álmosan Gaston.

— Én komolyan beszélek, — kezdtem újra. — Nem mintha lehetségesnek tartanék olyasmit; de azt a kérdést teszem fel, hogy az esetben, ha mégis lehetséges volna, minő hasznát vehetné annak az ember? Jó vagy rossz hatással volna-e az reá? Mindenesetre isteni hatalomhoz jutna általa. De nagy kérdés, hogy helyesen fel tudná-e használni a nyert hatalmat?

— Mindenesetre ördögi módon, — felelte Ferres Gaston, — Jegyezd meg magadnak, hogy az ember már magában véve is a vele született gyarlóságánál fogva minden rosszra képes; hát ha még az ördög valamely természetfeletti adománnyal fokozná rossz tulajdonságait, a kezdetben tanúsított legjobb szándék mellett is idővel valóságos ördöggé változnék.

Én azt nem hiszem, legalább is nem minden esetben. Megengedem, hogy a gonosz ember talán még gonoszabbá válnék; de ki embertársainak javát akarja, az csak arra használná fel, hogy embertársaival jót tehessen. Életem felét szívesen feláldoznám, ha csak két vagy három esztendőre Gyges gyűrűjének birtokába juthatnék!

— Miután ez ugyanis hiába való kívánság, mondjunk inkább egymásnak jó éjszakát — szolt utitársam és hatalmas ásitással megfordult és álomba merült. Az én szememre nem jött álom. Heves vágy lepott meg kikutatni ama régi idők titkait, melyek csupa titokzatos legendákba voltak burkolva.

Csendes világos éjszaka volt. A messze távolból kísértetiesen hallatszott a tenger moraja, amint a hullámok mélabus egyhangúsággal csapkodták a homokos partot. Semmi más nesz nem törte meg a csendet, kivéve utitársaimnak egy-egy mélyebb fellélegzése. Lassan én is elálmosodtam. De alig hogy pár perczele lehunytam szememet, úgy rémlett előttem, mintha valamely hirtelen támadó vakító fény újra arra készítetne, hogy kinyissam. Álomból felrezenve bámulva néztem a körülöttem véghez ment átváltozást.

Az előbbi vidéknek egyetlen helyét sem voltam képes felismerni. A kopár homokhegyekből pazar pompájú palota emelkedett ki és én a márvány padlózatán hanyatt fekve egy óriási, a messzeségben elmosódó oszlopcsarnokot láttam magam előtt. Rabszolgák által tartott, helyenként pedig az oszlopokhoz erősített fáklyák bevilágították a roppant csarnokot, azontul ki lehetett látni a sötét éjszakába, melyből egyetlen fényes csillag vetette rám tündöklő sugarait.

Meg voltam róla győződve, hogy álmodom és hogy képzelőtehetségem a háromezer év előtti kornak klasszikus világába vezetett vissza. Kezdetben gyönyörködve szemléltem az előttem feltáruló gyönyörűségeket. Megmozdulni sem merem, nehogy felébredjem és csodálatos álomnak érdekes világából a rideg valóságba visszaessem. Félelmem alaptalan volt, mert midőn egy félmeztelen marczona külsejű nubiai óriás egyenesen azon hely felé tartott, ahol én feküdtem, önkénytelenül felugrottam, nehogy agyontiporjon. Oly közel haladt el melletttem, hogy csaknem megérintett; mindamellett úgy tűnt fel nekem az egész, mintha én az itt szereplőknek láthatatlan volnék, daczára annak, hogy én mindent látok, mert senki rám sem nézett és úgy jártak-keltek, hogy jelenlétemről nem lehetett tudomásuk.

Első kellemes benyomásaimat azonban lassan a rémület váltotta fel. A mély csend nyomasztóvá kezdett válni; mert a körülöttem levő furcsa árnyak habár mozogtak és ajkaik mozgása után itélve beszéltek is, egyetlen hang sem törte át a rettenetes némaságot, nesztelenek voltak a lépések és még a tenger távoli moraja is megszűnt. Bármiilyen hang megkönnyebbülést hozott volna szá-

momra. Próbáltam felsikoltani, de a szó torkomon akadott, akár csak a haldokló utolsó sóhaja. Attól féltem, hogy megőrülök, ha ez az állapot még sokáig fog tartani. Egyszerre azonban mozgásból eredhető különös nesz ütötte meg füleimet és újra felkeltette érdeklődésemet. A csarnokban összeereglett tömeg egyszerre alázatos hódolattal szétvált, mire egy büszke tekintetű és parancsoló magatartású férfi lépdelt végig a sorok között. Olyan alak volt, hogy mintául szolgálhatott volna a legszebb szobornak. A csarnokon áthaladva egyenesen arra tartott, ahol én állottam és tekintete találkozott az enyémmel. Ugy éreztem, hogy észzevette jelenléte-met, mert gonosz mosoly vonult végig szép arcán és parancsoló taglejtéssel felém intett kezével, melyen nagy antikgyűrű tündöklött. Néma hívásának nem tudtam ellentállani és lépésről-lépésre követtem a mindenféle sugárzó gyűrű tulajdonosát. A márványcsarnok végén azonban szerettem volna visszafordulni és elmenekülni. Nem bírtam. Szótlanul áthaladtunk a palota belső udvarán. Vezetőmet semmiféle akadály nem tartóztatta. A rabszolgák engedelmesen nyitottak utat és oly alázatosan tértek ki előle, mintha ösztönszerűleg teljesítenék néma parancsait. Utunk egy görög hálószobában ért véget, hol az éjjeli lámpa fénye két alakra vetődött. Az egyik nyugtalanul alvó férfi volt, kinek félig meztelen izmos tagjai azonnal felköltötték figyelmemet, de különösen feltűnt, hogy érzékies szép arcza valamely belső felelemtől időnként önkénytelenül görcsösen eltorzult. A másik alak csodaszépségű, de hideg, kegyetlen arczu nő volt, ki az alvó férfi fejénél állott és könyörtelen gyűlölettel nézte. Mialatt vezetőm az alvó mellett megállott, én is egészen közel mentem hozzá. Még egy pillanat és a hirtelen felemelkedő jobb kézben a lámpa fénye éles törhegyét világította meg, mely az alvó mellébe gyorsan lecsapódott. A tör visszarántása után a piros vér felszökött a mély sebből és végig patakzott az élettelen testen. Borzalom fogott el, de a tehetetlenség varázsa, mely eddig lekötve tartott, egyszerre megszűnt. Akár a képzelet játéka, akár valóság, amit láttam, de nem tudtam tovább tétlen tanuja maradni ennek a rémes gyilkosságnak. Abban a pillanatban, midőn a lydiai másodsor is le akart sujtani törével, előre rohantam és kezét megragadva erősen megszorítottam. Ami azután történt, arra csak homályosan emlékszem. Ugy látszott, mintha csak a levegőt szorítottam volna össze; mert amit megfogni véltem, érintésemre ködként szétfoszlott. Egyszerre koromsötét lett körülöttem, a siri csendet halk moraj váltotta fel, mely végre fülsiketítő zugássá vált. Ugy éreztem, mintha halántékomat erős ütés érte volna, szédülés fogott el és végre eszméletemet veszítettem.

Mire magamhoz tértem, már fényesen sütött a nap felettem. Bágyadtnak, törődöttnek éreztem magamat. Utitársaimat nem láttam magam mellett, amiből azt következtettem, hogy alvás közben elbolyongtam fekhelyemtől. Táborzási helyünket sehol sem találtam. Amint felültem, azon veszem észre magamat, hogy valamit erősen szorongatok kezemben. Oda nézve látom, hogy az gyűrű.

(Folyt. köv.)

Kenyérmorzsák.

Charles Foley.

Azon a napon Landry Boitel mindenkivel szemben helyt állhatott; haja felsütve, álla frissen borotválva, a bajusza merészen fölünkörítve, könnyű kocsián végig rohogott az utcán. A vendéglősök küszöbeiken csodálkozva kérdezték: »Miért oly sürgős az yvettes-i bérlőnek ma a városba jönni?« És Landrynak csakugyan sürgős volt. Néhány nap előtt unokahugától, Savinné asszonytól, egy montesi jegyző özvegyétől levelet kapott. Miután hét évig gyászolt Párisban, a csinos jegyzőné visszatért Montesba, és oly kegyes volt, hogy megemlékezett fiatal rokonáról, akit évek óta nem látott. Valószínűleg hallotta, hogy a kis Boitelből jó, tekintélyes bérlő lett, ki a környék legcsinosabb szőke bajuszát mondhatja a magáénak. Az ismeretség felújítása végett reggelire hívta meg.

Ez a meghívás kissé megzavarta Boitel fejét, habár különben nagyon csöndes ember volt. Terveket eszelt ki magában, melyek ránézve nem lettek volna hátránnyal. Mi szándékai lehetnek a nőnek vele? Talán... Hisz az igaz, hogy ő csak vidéki gavallér, — de a szép unokahuga talán a mezei örökökben is kedvét leli.

»Biz' Isten!« — szölt a fiatal bérlő halkan, amint a jegyzőné csinos háza előtt leszált, »ha csak rajtam áll, akkor befejezett tény, és egy félre nézve sem hátrány az üzlet!«

A szalonban az orvost és az adóvégrehajtót találta, két agglagényt, magánál mindkettőt idősebbet — de még jól konzerválva. És a fiatalembert kissé nyugtalanította, daczára, hogy legjobb lakkcipőit vette föl; végigment a fényes parketten a szép cousinehoz, ki eléje kezét nyújtotta.

Csak rá vártak, hogy az asztalhoz üljenek. Minthogy ő volt a legfiatalabb, helyét nem az urnó mellett jelölték ki; vele szemben ült. A nő fölbátorító mosolylyal mentette ki magát, mely őt elragadta. Most nyugodtan megfigyelhette. Nagyon megváltozott; még mindig csinos volt, de halványabb, szemei sötéten szegélyezve, ajka körül fáradt vonással, mit az adóvégrehajtó »a mult szépség utolsó nyomá«-nak mondott. De ez nem volt Landry izlésére. — Észrevette, hogy a mellette levő hely üresen maradt, és Savinné asszony kérdését megelőzte:

»Ez Lujzett helye, kedves rokon, egy távoli rokon, árva, kit könyörületből vettem magamhoz. De legkevésbé sem vagy kényszerítve vele foglalkozni.«

Mosolygott, mialatt ezt mondta, oly szeretetre méltóan és bájosan, mert a szőke rokon megnyerte tetszését; de nem tette helyesen, mert »a mult szépség utolsó nyoma« eközben élesebben tűnt elő. Lujzetre került a szó. Az orvos és a végrehajtó egyetértően elítélőleg szöltak róla, és a jegyzőné hiuságát kényeztetve érezvén, osztotta a két ur véleményét és beismerőleg szölt: »Ugyan kérem, hisz' ő csak parasztnő; mit lehet tőle kívánni?«

Ez ügyetlen szavak Landryt nagyon kellemetlenül érinték, bár maga előtt nem akarta elismerni. Idegenül és kényelmetlenül érezte itt magát a szép unokahug minden szemjátéka daczára.

Lujzette belépett s a kulcsokat az asztalra helyezte; azután nesztelenül, hogy a figyelem ne forduljon rá, az asztalhoz ült.

Landrynak kedve lett volna őt pontosan meg-

szemlélni, mert mindezek daczára, amiket róla mondtak, éppen nem találta rutnak, de a lány olyan zavart volt, hogy Landrynak nem volt bátorsága ránézni. Két versenytársa politikai vitába bocsátkozott, amiből mit sem értett; így tehát zavartalanul szentelhetette magát szomszédnőjének. Nem, tényleg nem volt csunya; kicsi, kerek, arcain kis pajkos gödröcskével, csinos, fekete szemek és szép, fénylő haj; így hangzott ítélete. S aztán duzzadt az egészségtől, mint ahogy többnyire csak falusi lányoknál látható.

Szemlélődésében megzavarta kuzinja szava. A szép asszony tányért nyújtott neki cseresznyével és a bérlő szemei rátapadtak a hosszú, fehér kezekre. A jegyzőné ezt észrevevén, a tányért hosszabban tartotta, kellemetes poseban, mint ez szükséges lett volna, anélkül, hogy sejtette volna Landry gondolatait. »A rest nő kezei« gondolta ez magában.

A reggeli véget ért. A fiatalember két vetélytársát átengedte a politikának és szomszédnőjével beszédbe bocsátkozott. A lány eleinte tartózkodó volt, félénken pillantva Savinné asszonyra, de amikor az aratásról, baromfíróld kezdett beszélni, a zöld borsóról, mely már fakad, a virágzó cseresznye- és baraczkfáról, megfeledkezett az urnó iránti félelméről és élénken csevegett. A jegyzőné görbe szemmel nézte a bensőséget. A társalgásnak gyors véget vetett, amennyiben Lujzettnek rendeletet adott a csemege feltalálására; a fiatal lány engedelmeskedett és egy nagy, dusan megrakott tálcát hozott be, mely általános csodálkozást keltett. A háziasszony először vett, aztán a tál körbe ment. Landry alig tett két harapást és — különös gondolatától megragadva — a két nő közt kezdett hansonlatot vonni. Lujzett az édességeket legjobb étvágygyal ette; fehér, fénylő fogai nagy élvezettel majszolták a tészta-neműeket. De a szép unokahug, kinek nagyon kényes gyomra volt, mechanikusan tördelte szét a maradékokat tányérján fehér, lusta ujjával. Landry mozdulatait nagy figyelemmel kísérte s azt gondolta, mily együgyűség ily jó dolgokat mellőzni.

Lassanként, önkénytelenül az a gondolat támadt benne, hogy mindent így kell végeznie, ily hanyagul finom ujjával. Mit kezdetne ily asszonnyal a birtokán! Egyszersmind egy gyanu is támadt benne. Vajjon a fáradt redő nem azért képződött a száj mellett, mert másokra nagyon is gyakran mosolygott? Végül a fényűzés, elegancia iránti előszeretete által a vagyon bizonyára nagyon leapadt.

Köszönet az erős borok élvezetének, mikkel a jegyzőné vendégelte, mintegy vízió tűnt a szemei elé; látta a járadékot, mit a Boitelek három nemzedéke szerzett, földjeit szöllőit, birtokát kis darabkákra szétfosztani, hasonlóan a szétmorzsoltsüteményhez. Minden porrá hullt szét a csinos asszony rózsás, hegyes körmei között. Ha tán azt gondolná, hogy őt a jegyző helyére tegye, nagyon alaposan csalódott, ő nem erre való ember!

Ennyire jutott szemlélődéseiben, midőn a csendtől felriasztva, fejét fölemelte. A többiek észrevétel nélkül távoztak az asztaltól, és a nyitott ajtón át megpillantotta a virághatárolt kertí ösvényen Savinné asszonyt — kokettirozva mindkét udvarlójával; a nap által teljes fényben megvilágítva, a »mult szépség utolsó nyomá«-ból mély, rut redő lett. — Nem, ez asszony neki határozottan nem tetszett.

S maga mellett, egészen közel, a virág-fehér abrosz mellett halk suhogást hallott. Megfordult s Lujzettet pillantá meg, ki jobb kezében tányérral, egy kis kefécskével gondosan, ügyesen kefélte le szép urnője helyéről az ezer és ezer apró morzsát. A fiatalok tekintete találkozott — és megértettek egymást. Landry mosolygott, Lujzett tüzipiroszá pirult.

»Ez az én csirkéim számára van« — mondta zavartan.

»Ebben nincs semmi rossz«, felelte melegen a fiatal bérlő; »ellenkezőleg nagyon csinos, hogy az állatkákra gondol. Kegyed nagyon jó háziaszszonynya válnék.«

Nyolcz napon át Landry a városba jött, s kocsija mindig ugyanazon ajtó előtt állt meg; a kilenczedik napon megkérte Lujzett kezét.

Francziából ford.

A kalász-szedők.

A »Kitartás« eredeti tárczája.

— Irta: Turtsányi Vilmos. —

Nagy Andrásék udvarában szólt a zene. Vigan ültek a terített nagy asztal körül, melynek közepét kalászból font koszoru díszítette. A leányok vadvirágos koszorui is át voltak szőve aranyos kalászsokkal, melyekből egyet-egyet a legényeknek kalapjai mellé tűztek jókedvükben.

Arató ünnepet ültek ott. Az arató-gazda maga Nagy András volt; aratói pedig az ő jómódu atyafiságából kerültek ki. Sorra vették egymásnak földjeit és András gazdánál végeztek, hol most javában folyt a mulatozás.

Az általános jókedvben csak a gazda fia nem osztozott. Ebéd után inkább mogorván, mint szomoruan egy sarokba huzódott és onnét nézte a mellette elsuhanók dévajkodását. A bátrabb leányok enyelegve rá is szóltak:

— Mi lelt István, petrezselymet árulsz helyettünk?

Ő azonban nem osztotta kötekedő kedvüket és ingerülten oda felelgette nekik:

— Kinek mi köze hozzá! Elegen vagytok nélkülem is!

Midőn észrevette, hogy már nem igen ügyelnek rá, a kertbe osont, melynek alján szük medrű patak folydogált. A hidnak szolgáló gerendán is átment és a víz mentén kigyózó utra lépett.

Közvetlen előtte Boris unokahuga haladt el.

— Boris! ne siess, beszélni akarok veled — kiáltotta utána.

A leány visszanezett Gyengén pirosuló arczán mosoly vonult végig, de nem állott meg. A legény meggyorsította lépteit, mig utolérte. Szóltanul haladtak egymás mellett.

A tarlóknál megállott a leány és a legényhez fordult:

— Segíteni akarsz? — kérdé, mialatt köte-nyét az egyik oldalon dereka mellé tűzte.

— Azért jöttem, hogy veled lehessenek — felelte a legény.

— Nem lesz ennek jó vége, Pista! — viszonozta a leány szomoruan és réveteg tekintete végig futott az előtte elterülő földeken. — Jól tudod, hogy

apád nem szenvedheti anyámat, ne csomózzuk össze őket még jobban a mi dolgunkkal!

Feleletet sem várva, a tarlóra lépett és az elmaradt kalászkot kötényébe szedni kezdte. A legény követte. Kis idő múlva azonban bátortalan bizonytalansággal oda szólt a leánynak:

— Boris, nem neked való munka ez, viszek én, ha kell, akár egy szekerre valót hozzátok!

— Jobb szeretem a magam munkáját, mint másnak az ajándékát — felelte a leány határozottan, anélkül, hogy felhagyott volna a szedéssel.

— Mikor szedünk mi annyi kalászt, hogy kettőtöknek a télre való kijusson belőle!?

— Máshonnét is kerül még hozzá! Majd csak megsegít az Isten minket is.

— Én is azt gondolom, de hát nem is azért jöttem utánad.

— Honnét tudjam, mi járatban vagy, ha el nem mondd?

— Azt akarja apám, hogy Mártonék Juliskáját vegyem el — felelte a legény zavarodottan.

Mikor a leány ezt meghallotta, munkáját félbenhagyta és a legényhez fordult. Komoly szép arczát a szívéből hirtelen felszálló keserűség beárnyékolta.

— Te tudod legjobban; de minek jöttél akkor ide?! — kérdezte tettetett közönnyel, mialatt erősen szembe nézett a legénnyel, ki nem állotta tekintetét, hanem szemeit lesütve a kezében levő kalászkot morzsolgatta.

— Mert nem akarom apámnak kedvét tenni!

— Sok föld vár arra a leányra! — veté oda

Boris.

— Mi haszna, ha nem szeretem.

— Megélhatsz vele a nélkül is.

— Azt te mondd nekem?

— Én! — felelte a leány ingerülten és ezzel elfordult a legénytől, hogy félbenhagyott munkájához ismét serényen hozzálásson. A mint azonban a tarlóra lenézett, szemeibe könnyek gyülemltek és meghazudtolták előbbi közönnyőségét. Nem szóltak többet egymáshoz, önmagával tépelődött mindkettő, még jó ideig egymás mellett haladva.

Esteledett. Boris visszafordult, az összegyűjtött rakásokat egymásra hordta, azután pedig a magával hozott ponyvába kötötte. A legény feladta neki a batyut és megindultak visszafelé. A kertek alatt ismét megszólalt István.

— Boris, még egy szavam volna hozzád.

A leány megállott. Bánatos arczával ellentétben volt nyugodt tiszta nézése, mely a szívében duló harcot eltakarta.

— Mít akarsz még tőlem?! — kérdé szemrehányólag.

— Csak azt akarom mondani, hogy te légy az én feleségem, mert én téged szeretlek és nem mást.

— Miért nem mondtad ezt apádnak is? — kérdé Boris szemöldökét összehuzva feszült várakozással.

— Félttem tőle.

— Akkor hát menj haza és tedd a kedvét — felelte a leány kemény, érdes hangon és gondolatokba merülten haza felé indult.

István nem merte tovább követni. Ijedten utána bámult, a mig csak láthatta, azután lassan áthaladt a patak hidján. A tulsó parton egy kiálló fatörzsre ült és mereven nézte a tova iramló hullámokat. A

házban vigadozók zajából éles ellentétként egy-egy hangot oda vetett az esti szürkület után felkerekedett szél.

A felkelő hold már ott bujdosott az égen uszó felhő foszlányok között és a szélben hajlongó fák árnyai végighullámzottak a gyéren világított udvaron, melyen a mulató ifjuságnak elmosódott alakjai mozogtak. Tőlük odébb egy sarokban Nagy András uram Márton gazdával huzódott meg. Mindkettő hosszuszáru öblös pipából fujta a bodor füstöt és időnként egyet koczintva, a fiatalok mulatozását nézték. Szó nem igen jött az ajkukra. Valami mindkettőjüket bánthatta.

— Nem tudom, hol lehet az a gyerek — törte meg a csendet Nagy András kelletlen hangon — még alig láttam, a mióta itthon vagyunk.

— Én is nézem, de sehol nem látom, pedig már Julisnak is szoltam a felől, a mit határozunk.

— Szép vagyton esik rájuk, megélhetnek belőle gond nélkül — mondá elmélázva Nagy András.

— Elhiszem azt! De még a »kövecsest« is megveszem nekik, hogy ne kelljen más földjén átjárogatni a magáéra. Azt gondolom, az Isten is úgy rendelte, hogy egy pár legyenek — füzte tovább Márton gazda.

— Hát ha még Boris néném kendnek lett volna a felesége, akkor az a föld is, a mit részeges ura leöblögetett a torkán, most mind egybe kerül! — folytatta Nagy András.

— Együtt van az ugyanis. Kend vette meg, nem más.

— Az is igaz; de a pénz megmaradt volna, ha Borisnak kend felé huzott volna a szive.

— Ki tehet róla, hogy nem kellettem neki — sóhajtott Márton gazda.

A két ember elhallgatott és tovább nézték a mulatózókat. A fáradság lassan elnyomta a kedvet. A táncz gyérebb lett és a leányok elhuzódtak a legényektől, kik csoportokra oszolva daloltak, vagy beszélgettek. A fiatalok itt-ott már bucsuzni is kezdtek. A kapu melletti nagy eperfa árnyékában Márton Julis egy szép szál legénnyel Kis Palival állott. Szegény ember fia, de józansága és munkára való keze vagyont ért. Halkan beszélgettek egymással Kéz-kezet tartva el-elmerültek egymás nézésében.

András gazda figyelmét nem kerülték ki. Meglökte szomszédját és ujjával oda mutatott. Márton éppen akkor nézett oda, mikor a legény derékon fogta a leányt és magához ölelte. Neki sem kellett több. Pipáját a szájából kikapva felugrott a padról.

— Most már megyek, jó éjszakát szomszéd — mondta és sietve távozott az udvarból.

Nagy Andrásnak elborult az arcza, a mint utána nézett távozó szomszédjának; de midőn tekintete ismét az eperfa alatt álló párra esett, mosoly futott végig barna ránczos arcán és homlokát végig simitva kerges tenyerével halkan maga elé dörmögte: Mi sem tettük másképp!

Kis vártatva felkelt és a kertbe tartott.

A patakhoz érve ott találta fiát és mindjárt rá is szótt:

— Mit lesed itt a vizet, volt benne részed mikor kihuztalak belőle.

— Inkább ott hagyhatott volna.

— Tán jobban is tettem volna — felelte az az apa, kit fiának daczos egykedvősége sértett.

— Akkor hát miért nem tette?

— Mert nem a halaknak neveltelek.

— De Julisnak is hiába nevelt, mert soh'sem veszem el!

— Mi kivetni való van rajta?

— Semmi, csak az, hogy nem szeretem.

— Ezt csak most tudod?

— Tudtam én azt régen, csak nem mondtam.

— Hiába is mondtad volna, az én portámon én parancsolok!

— Megélek én a saját emberségemből is.

— Azt se bánom! — felelte Nagy András és visszafordult. Nem akart fiával olyan dolgon összeveszni, melyet maga a sors már ugyanis eldöntött. Inkább még örült fia ellenkezésén, máskülönben a tervezett házasság elmaradásának kellő magyarázatát nem tudta volna maga részéről megadni. Mire az udvarra ért, már senki sem volt ott. Visszaült előbbi helyére és belebámult a holdvilágos éjszakába. Eszébe jutott sok minden, amint így egymagában a csillagokat nézte. Nem a jövőre gondolt. Lelke a multak képein merengett, míg végre gondolatai a temetőben egy fejfán akadtak meg, melyről mind- eddig soha meg nem felejtkezett. Alatta pihent az ő felesége. Szegény leány volt, mikor elvette, de hűséges munkatársa jóban, rosszban. Mióta abba az akáczlombos, vadvirágos temetőbe kivitték, soha sem jutott eszébe fehérchseléd után nézni. Egy ideig Boris nénye vezette háztartását. Nemsokára azonban férjhez ment olyan legényhez, ki egész vagyont előbb eltékozolta, azután pedig megunva a sok nyomoruságot, meghalt. Az özvegy akkor sem ment bátyja felé, mert haraggal vált meg házatól. Nagy András szerette nővérét, de ő sem akarta az első lépést tenni és az évek egymás után elsuhanak. anélkül, hogy beszéltek volna egymással. Ennek fia ezalatt legénysorba lépett, Borisnak a leánya pedig szép arczu hajadonná fejlődött.

Nagy Andrásnak eddig haladtak gondolatai, ezentul nem látott semmit maga előtt és egyszerre fáradtnak, törődöttnek érezte magát. Előtte állott a czéltalan, üres jövő. . . .

Másnap reggel minden a régi kerékvágásban haladt. A cselédek a napi munkát végezték a ház körül. András gazda egyideig az udvaron fel-alá botorkált, mintha keresne valamit, azután lassu léptekkel a kertbe ment és a patak felé tartott. A mint az átjárónak szolgáló gerendán is átment, szemei a tarlókon hajlongó két alakon akadtak meg. Jó ideig nézte míg megismerte őket. Fejét megcsóválva sietve eléjük vágott.

— Kinek mi keresni valója van az én földemen?! — rivallt rájuk az öreg ember.

Boris ijedten felnézett és nagy kék szemei megteltek könnyekkel. A fiu azonban elébe lépve bátran oda mondta apjának:

— Az elmaradt kalászokat szedjük!

Nagy András végignézett az előtte álló páron.

— Az én portámon mindenkire vár egy falat kenyér, ha oda szorul; de azt már mégsem tűröm, hogy az én vérem azt keresse, a mi nekem már nem kell! Ne hozzatok szégyent az én ősz fejemre, takarodjatok innét! — mondta haragosan.

Boris még mindig szótlanul, könnyező szemekkel állott az öreg ember előtt, míg a fiu vállatvonva elfordult és menni készült, mire apja utánna kiáltotta.

— Te pedig István szedd magadat haza és

vigyél egy szekérre valót Boris nénédhez. Ha már úgy akarjátok, azt se bánom, ha magad is ott maradsz.

Az utolsó szavakból jóságos biztatás hangzott a megijedt fiatalok felé.

Alig hogy elhangzott a beszéd, a leány hálás örömtől áthatva oda lépett az öreg emberhez és hirtelen kezét csoklolt neki, miközben egy-két köny és ráesett arra a kérges kézre.

András gazda gyorsan visszafordult és a patak melletti uton sietett haza felé. Utközben egyre nézegette a kezén visszamaradt könnyecskéket és vigyázott, nehogy letörülje onnét, míg el nem száradtak.

A faluban Márton gazdával találkozott.

— Én már eligazítottam a fiam dolgát — kezdte Nagy András

— Én is a leányomét — felelte Márton — jobb az így, mintha úgy lett volna.

— Jobb, — felelte Nagy András a meggyőződés hangján és elégedetten befordult az udvarába.

ANEKDOTÁK.

Kellemetlen látogatás. *Hölgy* (az ismeretlen idegenhez): Mivel szolgálhatok uram? Foglaljon helyet . . .

Idegen: Bocsanat, de az egész butorzatot le kell foglalnom . . . A kerületi végrehajtó vagyok

*

Házasság előtt. — Remélem. Vilma, maga meg én, ha majd férj és feleség leszünk, nem fogunk úgy veszekedni és perlekedni, mint a kedves papája és mamája.

— Oh nem! Azt hiszem magával könnyebb lesz elbánni, mint a tatával.

*

Megmondta. *Báró*: János, nézze meg, hogy még énekel-e a leányom.

Inas (néhány pillanat mulva): Még énekel, méltóságos ur, de már csillapul.

*

Jegyeselek közt. *Vőlegény*: Te tartozol nekem mindenben engedelmeskedni, mert a családban a férj az, ami a testen a fej.

Menyasszony: Jól van, akkor te leszel a fej, én pedig a nyak, mely a fejet forgatja.

*

Fűszerkereskedésben. *Asszony*: A petroleum, amit tegnap magától vettem, nagyon rosszul ég. Bezzeg itt milyen jó a világítás! Mivel világítanak?

Kereskedőseged: Villanynyal.

Asszony: Akkor hát adjon nekem fél kiló villanyt!

Előrelátó cseléd. Jutka, a szakácsné, beállit a mészárosához, mondván:

— Adjon az ur egy kiló marhahúst, de jó rágós legyen!

A székálló kérdezi tőle:

— No, még sohase hallottam, hogy valaki készakarva rossz husért adná ki a pénzt, babám.

Jutka így felel erre:

— Már bizony nekem csak rágós, kemény húst adjon, mert ha puhát veszek, hát mind elfogy az asztalnál s nekem semmi sem jut belőle.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. L. urnak. Nálunk még nincsenek automobil-gyárak. A legtöbb Franciaországból kerül ki. Ha valakit a guta üt meg, az reá nézve mindenestre kellemetlen baleset, a sorvadás és zibetegség sem számítható olyan esetek közé, a melyeknek bárki különösen örülne; de az ilyen balesetek következtében elhaltak után a biztosító-társaság nem fizet semmit. Ha azonban valakit az a szerencse éri, hogy a kezét, lábát vagy a nyakát töri, vagy pedig két vasuti kocsi ütközője kissé megropogtatja a derekát, akkor bizvást számíthat arra, hogy kártérítést kap a baleset biztosító társaságtól, melyet a két utóbbi esetben rendesen csak az utódok szoktak elmulatni.

H. I. Szombathely. Nyujtsa be folyamodványát a m. kir. államvasutak ottani üzletvezetőségéhez, valószínű, hogy sikerül valami alkalmazás elnyerése.

F. 3. A posta- és távirtda-segédtszteknek a lapokban említett módon való nevelése még csak tervezet és kérdés, hogy életbe lép-e valaha.

Ehrlich József, Déva, 3 korona 40 fillért; *Zsigó Károly, Facset*, 5 koronát; *Suhajda Gyula, Túrje*, 5 korona 45 fillért; *Buczkó János, Pécs*, 6 korona 15 fillért; *Mitró János, Nagye Rőcze*, 6 korona 50 fillért; *Bécezy Vincze, Ivanez*, 6 koron, 54 fillért; *Kondor Gyula, Sz.-Balla*, 6 korona 80 fillért; *Horváth Gábor, Csála*, 6 korona 90 fillért; *Várady Samu; Bánréve*, 7 korona 40 fillért; *Szalóky János, Ipolyság*, 8 kor. 50 fillért; *Szalmuther József, Kismarton*, 8 korona 85 fillért; *Mattyasovszky Gyula, Magyarorszék* 9 kor. 70 fillért; *Magyari Dénes, Fogaras*, 9 korona 80 fillért; *Virbán János, Maros-Bogát*, 9 korona 80 fillért; *Zsebők István, Ács*, 10 korona 10 fillért; *Magyar Mihály, Kisvárd*, 10 korona 20 fillért; *Kertész Márton, Piski*, 10 korona 80 fillért; *Tóth József, Ipoly-Pásztó*, 11 korona 40 fillért; *Cseh Sándor, Uj-Péteri*, 13 korona 10 fillért; *Lovass János, Nagy-Károly*, 13 korona 10 fillért; *Rácz Ferencz, Kiszács*, 13 korona 10 fillért; *Balázs Márton, Maros-Ludas*, 13 korona 11 fillért; *Petykó András, Eger*, 16 korona 39 fillért; *Sziklai László, Budapest*, 16 korona 44 fillért; *Kemény Pál, Budapest*, 16 korona 95 fillért; *Gáspár Vilmos, Csakova*, 17 koronát; *Berzéthi Nándor, Murány*, 17 koronát; *Löcsey György, Tövis*, 17 korona 96 fillért; *Schmelhaus Emil, Gány*, 13 korona 33 fillért; *Galba Mátyás, Lipótvár*, 19 korona 20 fillért; *Dániel Sándor, Banicza*, 23 korona 58 fillért; *Egyházy János, Esztergom*, 34 korona 40 fillért; *Deutsch Jakab, Zágráb*, 36 korona 20 fillért; *Guttman Ignác, S.-A.-Ujhely*, 36 kor. 57 fillért; *Vécsei Vilmos, Budapest*, 39 korona 34 fillért; *Sternthal József, Budapest*, 49 korona 4 fillért; *Zsigó György, Nagy-Várad*, 66 korona 46 fillért; *Polgár Sándor, Fiume*, 69 kor. 65 fillért; *de Rivó József, Bród*, 96 korona 6 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Taksa András, B.-Ujfalu*, január, február és márczius hónapokra; *Kell*

István, Vajda-Hunyad, április és május hónapokra; *Kerekes András Stubnya*, május, június és július hónapokra, főlöszleg 20 fillér; *Bálint Ferencz, Széll-Sárkány*, július hórá; *Grenda Pál, Szinóbánya*, július hórá; *özv. Juhász Gáborné, Boba*, július hórá; *Kólya József, Karansebes*, május, június, július és augusztus hónapokra, főlöszleg 40 fillér; *Benczura József, Velejte*, július és augusztus hónapokra; *Miklóska Károly, Torna*, július és augusztus hónapokra; *Józsa Bertalanné, Budapest*, július és augusztus hónapokra; *Harmati István, Nagy-Károly*, július és augusztus hónapokra; *Tolmáts István, Budapest*, augusztus hórá; *Klucsik János, Zólyom*, augusztus hórá; *Dávid Péter, Hatvan*, augusztus hórá; *Tóth Mihály, Kaposvár*, augusztus hórá; *Miklós Gyula, Győr*, augusztus hórá; *Vitális Lénárd, Losoncz*, augusztus hórá; *Nagy András, Királyhida*, augusztus hórá; *Szilágyi Lajos, Budapest*, augusztus hórá; *Balhási János, Vinkovcze*, augusztus hórá; *László Ferencz, Kolozsvár*, augusztus hórá; *Funtek János, Szöllös*, augusztus hórá; *Sinkó Péter, Fogaras*, augusztus hórá; *Bálint Gyula, Budapest*, augusztus hórá; *Rigasz András Jernye*, augusztus hórá; *Kakuszy Antal, Karansebes*, augusztus hórá; *Réntka István, Budapest*, augusztus hórá; *Barabás Károly, Belovár*, augusztus hórá; *Görög Mihály, Körösmező*, augusztus hórá; *Kancz Ferencz, Nemes-Dömölk*, augusztus hórá; *Kis István, Kis-Czell*, augusztus hórá; *Simon Ede Dániel, Perjámos*, augusztus hórá; *Wieszczyk Henrik, Zólyom*, augusztus hórá; *Deutsch Ármin, Fogaras*, augusztus hórá; *Beráts Dániel, Zelene*, május június, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Kocsis István, Mező-Záhn*, május, június, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Reinhold Rezső, Budapest*, június, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Boros Mihály, Losoncz*, június, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Pojmann Vincze, S.-Szobb*, június, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Laviczka Gergely, Gunja*, augusztus és szeptember hónapokra; *Nagy Lajos, Verestorony*, augusztus és szeptember hónapokra; *Kocsis Lőrincz, A. Gyéres*, augusztus és szeptember hónapokra; *Kohn Jakab, Ó-Kér*, augusztus és szeptember hónapokra; *Müller József, Sásd*, augusztus és szeptember hónapokra; *Éder Károly, Nemsóva*, augusztus és szeptember hónapokra; *Czukoly Pasqualó, Sásd*, augusztus és szeptember hónapokra; *Molnár Éva, Budapest*, augusztus és szeptember hónapokra; *Beszédits Sándor, Hatvan*, augusztus és szeptember hónapokra; *Gottlieb József, Sz.-Somlyó*, augusztus és szeptember hónapokra; *Kovács János, Losoncz*, augusztus és szeptember hónapokra; *Tusán József, Budapest*, augusztus, szeptember és október hónapokra; *Halmos Ödön, Petrozsény*, szeptember és okt. hónapokra; *Chrien Ádám, Selmezbánya*, szeptember és október hónapokra; *Cservenicz Pál, Tószeg*, szeptember és október hónapokra; *Für Vilmos, Fogaras*, szeptember és október hónapokra; *Nagy László, Soborsin*, szeptember és október hónapokra; *Lendvai Mihály, Hadház*, szeptember és október hónapokra; *Gergely János, Losoncz*, október hórá; *Gyalog János, Losoncz*, október hórá; *Huber Ede, Felső-Nyék*, október hórá; *Podrabszky Jenő, Szombat-hely*, szeptember, október és november hónapokra; *Bauer János, Hatvan*, szeptember, október, november és december hónapokra; *Sági Lajos, Ilttyó*, november, december, január, február, márczius és április hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Raktárnok

vagy rakfelvigyázó, jó egészséges vidéki kis állomásról, lehetőleg a szegedi üzletvezetőség területéről, hajlandó volna-e cserélni Budapestre? Czimem a kiadóhivatalban tudható meg.

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)

Egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mágnásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örökdi az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka - tanító: *Koncz Ida*.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII. Erzsébet-körut 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkisérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természetan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

Kitartás" tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk utján 1 koron 60 fillér kedvezményes árban.